

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2107/2566

นาง ส. โดยนาง บ. ผู้อนุบาลและผู้เข้าเป็นคู่ความแทนโจทก์ นาย ล. กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1461, พ.ร.ก.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2564 มาตรา 3, ป.พ.พ. มาตรา 7

ย่อ / หลักกฎหมาย

เมื่อโจทก์มีสิทธิเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูจากจำเลยที่ 1 ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1461 วรรคสอง ซึ่งเป็นสิทธิที่โจทก์มีสิทธิได้รับจากจำเลยที่ 1 ในระหว่างที่โจทก์กับจำเลยที่ 1 ยังเป็นสามีภริยากันอยู่ โดยสิทธิที่จะได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูนั้น แม้จะสละหรือโอนมิได้และไม่อยู่ในข่ายแห่งการบังคับคดีตาม มาตรา 1598/41 ก็ตาม แต่โจทก์มีสิทธิดังกล่าวก่อนที่จะถึงแก่ความตาย ประกอบกับโจทก์ได้ใช้สิทธิยื่นฟ้องคดีเพื่อเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูจากจำเลยที่ 1 ตามสิทธิแล้ว สิทธิในการได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูจากจำเลยที่ 1 จึงไม่ใช่สิทธิเฉพาะตัวของโจทก์โดยแท้ และเป็นกองมรดกของโจทก์ ตามมาตรา 1600 เมื่อโจทก์ถึงแก่ความตายสิทธินี้ย่อมตกทอดแก่ทายาทตามมาตรา 1599

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้พิพากษาให้โจทก์กับจำเลยที่ 1 หย่าขาดจากการเป็นสามีภริยากัน หากจำเลยที่ 1 เพิกเฉยให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลแทนการแสดงเจตนาของจำเลยที่ 1 ในการจดทะเบียนหย่า ให้จำเลยที่ 1 แบ่งสินสมรสให้แก่โจทก์ ให้จำเลยที่ 1 ใช้ค่ารักษาพยาบาลที่โรงพยาบาล ก. กับโรงพยาบาล ล. ที่ผู้อนุบาลต้องเสียไปเป็นเงิน 6,461,630 บาท ค่ายาและอุปกรณ์การแพทย์ 1,236,687 บาท รวมเป็นเงิน 7,698,317 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยที่ 1 จะชำระเสร็จแก่โจทก์ ให้จำเลยที่ 1 ชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูโจทก์ตั้งแต่ปี 2556 จนถึงวันฟ้องเป็นเวลา 70 เดือน เดือนละ 100,000 บาท เป็นเงิน 7,000,000 บาท และชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูโจทก์ต่อไปนับถัดจากวันฟ้องอีก 5 ปี ในอัตราเดือนละ 100,000 บาท เป็นเงิน 6,000,000 บาท ให้จำเลยที่ 1 คืนเงินที่เบิกถอนไปใช้ส่วนตัว 9,205,717.53 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ให้แบ่งสินสมรสเงินฝากบัญชีธนาคาร อ. บัญชีเลขที่ 9816-4xxxx จำนวน 137,271.84 ดอลลาร์ออสเตรเลีย บัญชีเลขที่ 9989-3xxxx จำนวน 33,401.91 ดอลลาร์ออสเตรเลีย บัญชีเลขที่ 9992-8xxxx จำนวน 14,414.70 ดอลลาร์ออสเตรเลีย เป็นเงิน 4,425,464.84 บาท ให้แก่โจทก์ทั้งหมด เป็นเงิน 2,212,732.42 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไป ให้จำเลยที่ 1 คืนเงินที่เบิกถอนไปโดยมิชอบจากบัญชีเงินฝากธนาคาร ก. บัญชีเลขที่ 261-4-06xxxx จำนวน 17,777,313.98 บาท ให้แก่โจทก์ทั้งหมดเป็นเงิน 8,888,656.99 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ และให้จำเลยทั้งสองชำระค่าทดแทน 50,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยทั้งสองให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 2 ชำระค่าทดแทน 1,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยที่ 2 ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์เฉพาะทุนทรัพย์ที่โจทก์ชนะคดี โดยกำหนดค่าทนายความให้ 20,000 บาท ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่

1 ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ โจทก์และจำเลยทั้งสองอุทธรณ์ ระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์ คดีชำนาญพิเศษ โจทก์ถึงแก่ความตาย นางบุพณิ ยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทน ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษอนุญาตให้ผู้ร้องเข้าเป็นคู่ความแทนโจทก์เฉพาะประเด็นการดำเนินกระบวนการพิจารณา ซ้ำ สิทธิในการเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดู เรียกค่ารักษาพยาบาล คืบเงินในบัญชีเงินฝากของโจทก์จากจำเลยที่ 1 และฟ้องเรียกค่าทดแทนจากจำเลยที่ 2 ส่วนประเด็นฟ้องหย่าและแบ่งสินสมรสไม่อนุญาต ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวพิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยที่ 1 ชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูโจทก์ในอัตราเดือนละ 30,000 บาท นับแต่วันฟ้อง เป็นต้นไป จนถึงวันที่การสมรสสิ้นสุดลงด้วยความตายของโจทก์ นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ จำเลยทั้งสองฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัววินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้เถียงกัน รับฟังเป็นยุติได้ว่า โจทก์กับจำเลยที่ 2 เป็นบุคคลสัญชาติไทย โดยโจทก์มีบุตรกับสามีเดิม คือ นางบุพณิ ส่วนจำเลยที่ 1 เป็นบุคคลสัญชาติออสเตรเลีย โจทก์กับจำเลยที่ 1 เป็นสามีภริยา โดยชอบด้วยกฎหมาย จดทะเบียนสมรสกันที่สาธารณรัฐออสเตรเลียเมื่อปี 2519 และพักอาศัยอยู่ที่ประเทศดังกล่าวโดยไม่มีบุตรด้วยกัน ต่อมาปี 2543 โจทก์กับจำเลยที่ 1 ย้ายกลับมาอยู่ในประเทศไทย และปี 2556 โจทก์เข้ารับการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาล ต่อมาศาลมีคำสั่งให้โจทก์เป็นคนไร้ความสามารถโดยมีนางบุพณิบุตรโจทก์เป็นผู้อนุบาล ในระหว่างพิจารณาคดีของศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษโจทก์ถึงแก่ความตาย นางบุพณิยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทน ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษอนุญาตให้ผู้ร้องเข้าเป็นคู่ความแทนโจทก์เฉพาะประเด็นการดำเนินกระบวนการพิจารณา ซ้ำ สิทธิในการเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดู เรียกค่ารักษาพยาบาล คืบเงินในบัญชีเงินฝากของโจทก์จากจำเลยที่ 1 และฟ้องเรียกค่าทดแทนจากจำเลยที่ 2 ส่วนประเด็นฟ้องหย่าและแบ่งสินสมรสไม่อนุญาต คดีมีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งสองที่ศาลฎีกาอนุญาตให้ฎีกาว่า จำเลยที่ 1 ต้องชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูให้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษหรือไม่ และศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษกำหนดให้จำเลยที่ 2 ชำระค่าทดแทนให้แก่โจทก์สูงเกินไปหรือไม่ คดีมีปัญหามาที่จะต้องวินิจฉัยข้อแรกตามฎีกาของจำเลยที่ 1 ว่า จำเลยที่ 1 ต้องชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูให้แก่โจทก์ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษหรือไม่ เห็นว่า เมื่อโจทก์มีสิทธิเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูจากจำเลยที่ 1 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1461 วรรคสอง ซึ่งเป็นสิทธิที่โจทก์มีสิทธิได้รับจากจำเลยที่ 1 ในระหว่างที่โจทก์กับจำเลยที่ 1 ยังเป็นสามีภริยากันอยู่ โดยสิทธิที่จะได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูนั้น แม้จะสละหรือโอนมิได้ และไม่อยู่ในข่ายแห่งการบังคับคดีตามมาตรา 1598/41 ก็ตาม แต่โจทก์มีสิทธิดังกล่าวก่อนที่จะถึงแก่ความตายประกอบกับโจทก์ได้ใช้สิทธิยื่นฟ้องคดีเพื่อเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูจากจำเลยที่ 1 ตามสิทธิแล้ว สิทธิในการได้รับค่าอุปการะเลี้ยงดูจากจำเลยที่ 1 จึงไม่ใช่สิทธิเฉพาะตัวของโจทก์โดยแท้ และเป็นกองมรดกของโจทก์ตามมาตรา 1600 เมื่อโจทก์ถึงแก่ความตายสิทธินี้ย่อมตกทอดแก่ทายาทตามมาตรา 1599 ที่ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษอนุญาตให้ผู้ร้องเข้าเป็นคู่ความแทนโจทก์ในประเด็นสิทธิในการเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูแล้วพิพากษาให้จำเลยที่ 1 ชำระค่าอุปการะเลี้ยงดูแก่โจทก์จึงชอบแล้ว ฎีกาข้อนี้ของจำเลยที่ 1 ฟังไม่ขึ้น คดีมีปัญหามาที่จะต้องวินิจฉัยข้อสุดท้ายตามฎีกาของจำเลยที่ 2 ว่า ค่าทดแทนที่ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษกำหนดให้จำเลยที่ 2 ชำระแก่โจทก์นั้นสูงเกินไปหรือไม่ เห็นว่า เมื่อพิจารณาพฤติการณ์ของจำเลยที่ 2 ตลอดจนฐานะความเป็นอยู่ และสถานะทางสังคมของโจทก์ และจำเลยที่ 2 แล้ว โจทก์กับจำเลยที่ 1 จดทะเบียนสมรสและอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา

ตั้งแต่วันที่ 14 มกราคม 2519 ที่สาธารณรัฐออสเตรเลีย จนปี 2543 โจทก์กับจำเลยที่ 1 จึงย้ายกลับมาอยู่กันด้วยกันในประเทศไทยต่อ อันเป็นการครองชีวิตคู่อยู่ด้วยกันมาอย่างต่อเนื่องและยาวนานจนทั้งคู่ต่างเข้าสู่วัยชราที่คาดหวังเพื่อฝากอนาคตและชีวิตไว้กับอีกฝ่ายเพื่อดูแลซึ่งกันและกัน ประกอบกับโจทก์ซึ่งมีปัญหาระยะสุขภาพที่ต้องเข้าพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลอย่างต่อเนื่องด้วยแล้วยังต้องการความรักและกำลังใจจากจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นสามีมากกว่าคู่สมรสทั่วไป การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงเป็นเรื่องที่กระทบต่อความรู้สึกและสะท้อนใจโจทก์เป็นอย่างยิ่ง โดยจำเลยที่ 2 มีส่วนร่วมและก่อให้เกิดการล่มสลายในชีวิตครอบครัวของโจทก์โดยตรง ที่ศาลล่างทั้งสองกำหนดให้จำเลยที่ 2 ชำระค่าทดแทน 1,000,000 บาท นั้น เหมาะสมและเป็นคุณแก่จำเลยที่ 2 แล้ว ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาข้อนี้ของจำเลยที่ 2 ฟังไม่ขึ้น อนึ่ง พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2564 มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในมาตรา 7 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และมาตรา 4 ให้ยกเลิกความในมาตรา 224 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้ใช้ข้อความใหม่แทน ซึ่งมีผลให้กรณีเสียดอกเบี้ยให้แก่กันและมีได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้โดยนิติกรรมหรือโดยบทกฎหมายอันชัดแจ้ง ให้ใช้อัตราร้อยละสามต่อปี เว้นแต่เจ้าหนี้อาจจะเรียกดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดในอัตราที่กำหนดตามมาตรา 7 บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละสองต่อปี ถ้าเจ้าหนี้อาจจะเรียกดอกเบี้ยได้สูงกว่านั้นโดยอาศัยเหตุอย่างอื่นอันชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้คงส่งดอกเบี้ยต่อไปตามนั้น โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 เป็นต้นไป แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงการคิดดอกเบี้ยผิดนัดในระหว่างช่วงเวลาก่อนที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ดังนั้นดอกเบี้ยของค่าทดแทนที่จำเลยที่ 2 จะต้องชำระแก่โจทก์ จึงต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่แก้ไขใหม่ โดยโจทก์มีสิทธิคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 19 ตุลาคม 2561) เป็นต้นไปจนถึงวันที่ 10 เมษายน 2564 และดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อปี ตั้งแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ โดยดอกเบี้ยในส่วนนี้ให้ปรับเปลี่ยนไปตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนดโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 7 วรรคสอง (ที่แก้ไขใหม่) แต่ต้องไม่เกินอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ตามที่โจทก์ขอ พิพากษาแก่เป็นว่า ให้จำเลยที่ 2 ชำระค่าทดแทน 1,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนถึงวันที่ 10 เมษายน 2564 และดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อปี ตั้งแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ โดยดอกเบี้ยในส่วนนี้ให้ปรับเปลี่ยนไปตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนดโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 7 วรรคสอง (ที่แก้ไขใหม่) แต่ต้องไม่เกินอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ตามที่โจทก์ขอ นอกจากนี้ที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

สุวิทย์ พรพานิข · อโนชา ชีวิตโสภณ · สมชัย ฑีฆาอุตมากร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/2107/2566>